

BİLGENER BLOG

6 Ağustos 2025

Yapılmakta Olan Yatırımlara Ait Özel Fonlar Hesabına Alınan Enflasyon Düzeltmesi Farkları Yatırım Devreye Alındığında Yüksek Oranda Vergiye Tabi Tutulabilir!

Geçtiğimiz yıl Ekim ayında VUK 298/A-10 maddesi ile yapılan düzenleme gereği yapılmakta olan yatırımlar ile ilgili ED farkları 549-Özel Fonlar Hesabına alınmıştı. Söz konusu tutarlar böylece vergilendirilmemiş oldu.

Düzenleme, yatırımın aktife alındığı hesap döneminden sonra fon hesabında yer alan tutarların 5 yıla yayılarak gelir hesabına alınmasını öngörüyor. Ancak her yıl yeniden değerlendirilerek, Tebliğ düzenlemesi hala yapılmamış olsa da YD farklarının **KKEG olarak kurum kazancına eklenmesinin** vergi tekniği bakımından gerekli olduğu söylenebilir.

Söz konusu düzenleme başta memnuniyetle karşılanmıştı. Zira henüz gelir doğurmayan bir aktif hesabın ED farklarının da gelir yazılmaması gerekirdi. Fakat **teşvik belgeli yatırımlarda** işler ilerleyen dönemlerde terse dönebilir.

Malum, teşvik belgeli yatırımlarda (yeni teşvik düzenlemesi öncesinde alınan belgeler için) işletme dönemine geçilene kadar diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulanabilir. İşletme döneminde ise sadece yatırımdan elde edilen kazançlara indirimli vergi uygulanabilecektir.

Devam eden yatırımlarla ilgili 2024 hesap döneminde oluşan ED farklarının diğer faaliyetlerden elde edilen kazanç olarak indirimli vergiye tabi tutulması mümkündür. Fakat yatırım aktife alınıp işletme dönemine geçildiğinde hem fona alınan ED farklarının hem de bunlara ilişkin her yıl bir önceki yılın yeniden değerlendirilme oranında göre hesaplanan YD farklarının indirimli vergiye tabi tutulması mümkün olmayabilecektir.

Şöyle ki, tevsii yatırımlarda yatırımdan elde edilen kazanç (Ticari Bilanço Karı*Yatırım/Toplam ATİK) formülü ile hesaplanmaktadır (kazancın ayrı olarak tespiti mümkün değilse). Fon hesabından gelir hesabına beş yılda parçalı olarak dahil edilen tutarlar TBK'yı oluşturan unsurlar arasında yer alacaktır. Dolayısıyla bu kısımdan gelir tablosuna yansıyan tutarların bir kısmı yukarıdaki oran nispetinde indirimli vergi oranına, bir kısmı ise genel vergi oranına tabi olacaktır.

KKEG olarak kurum kazancına dahil olacak YD farkları ise tamamen genel orana tabi olacaktır. Zira verilen özeldeler, işletme döneminde iken KKEG'lerin yatırımdan elde edilen kazanç dahil edilmeyeceği ve genel oranda vergiye tabi tutulacağı yönündedir.

Mükellefin 2024 yılında söz konusu düzenleme hiç olmasaydı bahse konu ED farkına ilişkin ödeyecek olduğu toplam vergi $(50.000.000,00 \times 5\%) = 2.500.000,00$ -TL olacaktır.

Bilgener Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.

Buyaka İş Merkezi
Kule: 2 No: 22
34771 Ümraniye/ İstanbul

+90 216 651 4 651
info@bilgener.com
bilgener.com

Bilgener; vergi, denetim ve danışmanlık alanlarına odaklanan uzman firmalardan oluşan profesyonel hizmetler sağlayıcı grubudur. 1995 yılından bu yana deneyim ve uzmanlığı birleştiren benzersiz yaklaşımıyla hem yerel hem de küresel girişimcilere rehberlik etmektedir.

Türkiye'de faaliyet gösteren girişimcilerin operasyonel ihtiyaçlarına yönelik kapsamlı ve yüksek kaliteli hizmetler sunan **Bilgener**, yönetim süreçlerini hızlandırarak doğru kararlar almayı kolaylaştırır. Müşterilerimize tek bir noktadan sağladığımız çözüm odaklı hizmetlerle, sürdürülebilir büyümeyi destekliyoruz.

Müşterilerinin sınır ötesi muhasebe, denetim, vergi ve danışmanlık ihtiyaçlarını karşılamak üzere profesyonel hizmet firmaları tarafından kurulan Londra merkezli **Morison Global**'in 2002 yılından beri Türkiye bağımsız üyesiyiz. **Morison Global**, International Accounting Bulletin tarafından yayımlanan 2024 World Survey'e göre dünyanın en büyük 9'uncu uluslararası birliğidir.

Yazar:
Ömer BİNİCİ
Yeminli Mali Müşavir

Örnek: 2024 döneminde yapılmakta olan tevsî yatırım kaynaklı 50.000.000,00-TL ED farkını fon hesabına alan işletme, **2026** döneminde yatırımı tamamlamış ve aktifte almıştır. Mükellefin (Yatırım/Toplam ATİK) oranı 1/10 dur. Yatırımdan elde edilen kazanç ayrı bir şekilde hesaplanamamaktadır. 2025 YD oranı %30, 2026 YD oranı ise %20 varsayılmıştır. Mükellef 5 inci bölgede olup indirimli vergi oranı %5'tir.

50.000.000,00-TL fon tutarına ilişkin 2025 yılı oranına göre YD yapıldığında 2026 döneminde ilave (50.000.000,00-TL *30%)=15.000.000,00-TL YD farkı gelecektir (2024'ten 2025'e geçişte YD yapıp yapılmayacağı tartışmalıdır. Bu çalışma için yapılmamış sayılmıştır. Bu evrede de YD yapılacak olursa mukayeseli vergi yükü çok daha yüksek olacaktır!).

Mükellefin 2024 yılında söz konusu düzenleme hiç olmasaydı bahse konu ED farkına ilişkin ödeyecek olduğu toplam vergi (50.000.000,00*5%)= **2.500.000,00-TL** olacaktı.

Yatırımın devreye alındığı 2026 hesap döneminde vergi yükünün hesaplanması için ise yukarıda çerçevesi çizilen şekilde parçalı hesaplama yapılması gerekir.

- Kurum kazancına ilk yılda eklenecek ED farkı 50.000.000,00/5=10.000.000,00-TL'dir. Bu tutar gelir tablosuna yansıyacaktır. (Yatırım/Toplam ATİK) oranına göre indirimli vergiye tabi olacak kısım buradan doğacaktır. Kalan kısım ise genel oranda vergiye tabi olur. Söz konusu oran 1/10 olduğuna göre ED farkının 10.000.000,00*1/10=1.000.000,00-TL'lik kısmının indirimli vergiye tabi olacağı ifade edilebilir. Kalanı genel oranda vergiye tabidir.
- YD farkının da 15.000.000/5=3.000.000,00-TL'si KKEG olarak kurum kazancına dahil edilecektir. KKEG olan YD farkı ise genel orana tabi tutulacaktır.

Buna göre her bir unsur için hesaplanan vergi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Kaynak	Matrah	Vergi Oranı %	Vergi
KKEG	3.000.000,00	25	750.000,00
İndirimli Orana Tabi ED Farkı	1.000.000,00	5	50.000,00
Genel Orana Tabi ED Farkı	9.000.000,00	25	2.250.000,00
	13.000.000,00		3.050.000,00

Tablodan görüldüğü üzere düzenleme sonucunda yatırımın devreye alındığı ilk yıl için dahi **3.050.000,00- TL** vergi ödenecektir.

Dolayısıyla mükellefler hem endekslemenin oluşturduğu KKEG hem de fonda yer alan tutarın gelir tablosu üzerinden tabi olacağı vergi oranına göre önemli vergi dezavantajı yaşayabilecektir.

Sonraki Yıllarda Durum

İleriki yıllarda fonda yer alan tutarın azalıp KKEG olarak kazançta dahil edilecek kısmın ağırlığı artabilir. Bu durumda genel orana tabi olacak kısım da artacaktır.

Yukarıdaki örnekte sonraki yıla devreden fon tutarı 40.000.000,00-TL'dir. Bu tutarın endekslenmesi sonucu oluşan (2026 YD oranı %20) YD farkı 40.000.000,00*20%=8.000.000,00-TL'dir.

Önceki dönemden gelen YD fark tutarı ise 12.000.000,00-TL'dir. Bu tutar da endekslenince önceki yılın YD farkı toplam 12.000.000,00*1,20=14.400.000,00-TL olacaktır. Buna göre toplam YD farkı 14.400.000+8.000.000=22.400.000,00-TL'ye çıkacaktır.

Düzenlemeye göre bir sonraki yılda kalan tutarların 1/4'ü gelire dahil edilecektir. Buna göre ED farkından yine 40.000.000,00/4=10.000.000,00-TL gelire dahil olacak ve bunun yukarıda yer verilen Yatırım/Toplam ATİK oranına göre hesaplanan kısmı indirimli vergiye tabi olacaktır. Ancak toplam 22.400.000,00/4=5.600.000,00-TL'lik kısım ise KKEG olarak kurum kazancına eklenecektir. Bu kısmın indirimli kurumlar vergisine tabi tutulma olanağı olmadığından tamamı genel oranda vergiye tabi kılınacaktır.

Bu bakımdan, ilerleyen evrelerde ED farkından kazanca dahil olacak ve (Yatırım/Toplam ATİK) oranında indirimli vergiye tabi olacak olan kısma nispetle KKEG olarak kazanca dahil edilecek ve genel oranda vergiye tabi olacak kısım da artacaktır. Bu durum enflasyonist koşullarda YD farkından kaynaklanan fazladan alınacak verginin yükünü daha da belirgin hale getirmektedir.

Not: Söz konusu analizde yatırımın kapama başvurusunun yapıldığı geçici vergi döneminde diğer faaliyetlerden elde edilen kazanca indirimli vergi uygulanabilecek kazanç, anlaşılmayı güçleştirmemesi bakımından ihmal edilmiştir.

Saygılarımızla,

BİLGENER